

Večernik

Leto III. (X.), štev. 154

Maribor, četrtek 11. julija 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglas po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Jadranski problem

Je točka, okoli katere se stalno sučejo italijanski oficijelni in neoficijelni politični pisatelji in novinarji. Seveda izvenevajo vse njihove pisarije in izjave v stalni refren, da ima do Jadrana pravico samo Italija in da ji gre tudi pravica do Dalmacije kot naravne obrambe Jadrana na vzhodu.

Nedavno ste zopet izšli dve tozadevni italijanski publikaciji: bivši urednik reške »Vedette d'Italia«, Giulio Benedetti, je v Milanu izdal knjigo »Rivendicazioni adriatiche«. Ker je isti pisatelj že poprej napisal dvoje knjig o jadranskih vprašanjih (»Fiume, porto Baros, o il retroterra« ter »La pace di Fiume«), je vsekakor vredno, da si pogledamo tudi novejšo njegovo publikacijo. Značilno je, da se takoj v uvodu knjige opira na neko pismo znanega ameriškega državnika Lincolna italijanskemu fiziku Melloni. Znano je, da Lincoln niti pojma ni imel o Balkanu, da Evrope sploh nikdar videl ni. Pismo datira iz l. 1853 ter priznava »pravo Italije na Dalmacijo, Boklo in celo Albanijo«. V pismu naziva Lincoln »Bolgare, Hrvate in Srbe najbolj divje narode na svetu«. Kako je bil podkovan v geografiji in etnografiji, kaže pasus pisma, da so »Albanci Italijani in nič drugo«. Seveda so mu tudi Dalmatinci Italijani, češ da so Italijani v Dalmaciji »domorodci«, našei pa je v Dalmaciji kot »uzurpatorje« neke Hrvate in Srbe, ampak celo Bolgare in Rumune.

Na tako neresno pismo se sklicuje g. Benedetti. Kaj moremo torej pričakovati od njegovih današnjih pogledov na te probleme? Čujmo: Napoleon je pograbil, ko je Dalmacijo pripojil k ilirskemu kraljestvu in odtrgal od italijanskih dežel. Zgodovina kaže, da je za nemoteno posestevanje zapadne obale Jadrana absolutno potrebna tudi posest istočne obale. Pogreška italijanske demokracije in italijanskega liberalizma je v tem, da si nikdar nista mogla zamisliti Jadrana kot italijanskega morja; da sta smatrala Dalmacijo kot mrtvo breme za Italijo; ter da sta mislila, da more Jugoslavija biti prijateljica Italije. Toda jadranska igra je še odprta. Potreba dominije na Jadranu se ne more pustiti radi tujih potreb. Treba pripraviti končno borbo za integralno osvojenje Jadrana.

Giulio Benedetti razpravlja v knjigi o »tragediji odrekovanja« in napada Bisolattija, Nittija in Orlanda, ker so se odrekli Dalmaciji. Napada zaveznike, češ da so »zapustili stvar Italije«. Naglašja potrebo italijanske eksploatacije na vzhodu. Pogodbe, sklenjene »z narodom, ki noče razumeti stvarnosti«, so mu samo »kontemplativne vrednosti«. Zlasti zanimivo in značilno je tretje poglavje, ki govori o »italijanski Dalmaciji«, katero bo »hrabrost novih Italijanov ponovno in v celoti priborila za Italijo«.

Dalmacijo — pravi Benedetti — deli od Balkana »ogromna veriga planin, strmih in nedostopnih« ter »nima nič skupnega z Balkanom«. Falzificiranje geografije, zgodovine in statistike — vse to mora služiti dokazovanju italijanstva Dal-

Briandov načrt za zvezo evropskih držav

NAJTESNEJŠE GOSPODARSKO SODELOVANJE. — DRŽAVE BI OHRANILE SVOJO SUVERENITETO. — PREDLOG BO PREDLOŽEN DRUŠTVU NARODOV ŽE V JESEN.

PARIZ, 11. julija. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, je izdelal francoski zunanji minister Briand načrt za federativno zvezo evropskih držav in sicer po vzorcu Zedinjenih držav ameriških. Svoj načrt namerava minister Briand predložiti že na prihodnjem septemborskem zasedanju Društva narodov in zahtevati, da se naj čimprej skliče velika evropska konferenca, ki bi dovedla njegov velikopotezni načrt do uresničenja. O Briandovi ideji razpravljajo že mnogi listi, ki zatrjujejo, da na izvedbo tega načrta gotovo ne bo treba dolgo čakati.

Briand je pri svojem načrtu, kakor zatrjujejo, upošteval vse realne komponente in temelji njegov predlog po ustanovitvi zveze evropskih držav tudi na čim priskrnejšem gospodarskem sodelovanju.

Pač pa bi države obdržale svojo dosedajno suverenost.

Opozicijsko časopisje je mnenja, da hoče najbrže francoski zunanji minister Briand prehiteti angleškega ministrskega predsednika Macdonalda glede panevropske ideje, ker se je tudi Macdonald bavil z idejo ustvaritve zveze evropskih držav in je to tudi že ponovno javno priznal in potrdil. Po Briandovem mnenju bi bila zveza evropskih držav najboljša in edino realno jamstvo za ohranitev miru. Briand tudi upa, da pri predložitvi svojega načrta ne bo zadel na noben odpor, ker bi ga morali vsi resnični prijatelji trajnega miru le pozdraviti. Končno rešitev reparijskega vprašanja bo po Briandovem mnenju le še pospešila ustvaritev zveze evropskih držav.

Odnosaji med Jugoslavijo in Bolgarsko

ITALIJANSKI IN JUGOSLOVANSKI POSLANIK PRI MINISTRSKEMU PREDSEDNIKU LJAPČEVU. — POVRATEK BUROVA.

SOFIJA, 11. julija. Bolgarska brzojavna agentura »Kristofor« poroča, da je ministrski predsednik Ljapčev sprejel snoči italijanskega poslanca v daljši avdijenci in razpravljal z njim pri tej priliki o zadnjih spopadih na jugoslovansko-bolgarski meji ter o splošnem položaju na Balkanu.

Za danes dopoldne je bil napovedan obisk jugoslovanskega poslanika Ljube Nešića pri ministrskemu predsedniku Ljapčevu. Domneva se, da je dobil jugoslovanski poslanik nove instrukcije od svoje vlade in da se bo na podlagi teh vršil sedaj njegov novi razgovor z Ljapčevom. Povratek bol-

garskega zunanjega ministra Burova se pričakuje še tekom tega tedna. V bolgarskih političnih krogih prevladuje mnenje, da se je položaj izpremenil.

Ista agentura poroča, da so bolgarske mejne oblasti našle pri Čaribrodu na bolgarskih tleh bombe, ki so bile najbrže prinesene tja z jugoslovanske strani. Opozicija v sobranju je mnenja, da je sedaj že skrajni čas, da se bolgarska vlada radi neprestanega streljanja in metanja bomb ob jugoslovansko-bolgarski meji obrne na Društvo narodov s prošnjo za posredovanje.

Proces proti dr. Paveliću

BEOGRAD, 11. julija. Davi se je pričela pred državnim sodiščem za zaščito države razprava proti hrvatskima emigrantoma dr. Paveliću in Gustavu Perčecu, ki se mudita v inozemstvu. Obtožnica, ki jo je prečital državni tožitelj doktor Učović, očita obema veleizdajo, ki sta jo zagrešila s svojimi zvezami z macedonskim revolucionarnim komitejem, ker je sodišče mnenja, da za obsodbo v odsotnosti zadostujejo tudi poročila jugoslovanskega diplomatskega zastopnika. Časopisov in končno poročila zagrebške policijske direkcije.

Izgon boljševikov iz Mandžurije

HARBIN, 11. julija. Včeraj so funkcijonarji kitajske in mandžurske policije zasedli vzhodno-kitajsko železnico in obenem razpustili boljševiško železničarsko strokovno organizacijo. Okrog 60 uradnikov je bilo izgnanih v Rusijo.

Ruski polet okrog Evrope

MOSKVA, 11. julija. V Moskvi je startalo včeraj letalo »Sovjetska krila«, ki

namerava napraviti polet okrog Evrope na progi Moskva - Berlin - Pariz - Rim - Dunaj - Monakovo - Berlin - Varšava - Moskva. Pred kratkim je absolviralo letalo 26urni polet iz Moskve v Sevastopol in je preletelo pri tem nad 4.000 km. Letalo vodi pilot Gromov.

Sven Hedín odpoklican iz Turkestan

PEKING, 11. julija. Ekspedicija Svena Hedina je bila odpoklicana iz kitajskega Turkestan in se pričakuje že za danes njen povratek v Peking. O razlogih odpoklica so razširjene najrazličnejše govorice. V evropski koloniji obstoja mnenje, da je kitajska vlada delala Sven Hedinu enake težkoče kakor ameriškemu raziskovalcu Shapmannu Andrews, ki namerava radi tega istotako opustiti svojo nameravano ekspedicijo.

Abesinska cesarica pojde v samostan

ROM, 11. julija. Po poročilih iz Adis Abebe, glavnega mesta Abesinije, se namerava cesarica Zaudita, hčerka znanega umrlega abesinskega cesarja Menelika popolnoma umakniti iz javnega življenja in oditi v samostan. Cesarica je stara 53 let in stoji močno pod vplivom duhovščine, ki skuša izvrševati svojo politično oblast s pomočjo cesarice.

Red mora biti

Japonski policiji se je zdelo zadnje čase silno čudno, da pri vlomih in tatvinah, ki jih izvršujejo Koreanci, nikdar ne zmanjka nič denarja. Zato je poskušala za vsako ceno dognati, ali gre tu samo za slučaj ali za sistematično postopanje. Vendar preiskava ni dovedla do željenega uspeha. Kasneje pa je prišla policija čisto slučajno celi stvari na sled. Dobila je namreč zaupno obvestilo, da so sklenili vodilni japonski tatovi s svojimi koreanskimi tovariši dogovor, ki natančno določa interesne sfere obeh skupin. V smislu tega dogovora se prepušča Japoncem kot višjemu plemenu ves denar v gotovini, Koreanci pa lahko odnesejo zato vse vrednostne predmete. In kakor je pač pričakovati od častnih ljudi, se tako Koreanci kakor tudi Japonci strogo drže te pogodbe. Prvi kradejo dragocenosti, drugi pa denar. Red pa mora biti povsod!

Dar Fochove vdove princu Waleškemu.

Vdova pok. maršala Focha je poslala angleškemu prestolonasledniku dozo za cigarete kot spomin na svojega pokojnega moža. Princ Waleški je bil namreč, kakor znano, velik prijatelj pokojnega slavnega vojskovodje. Že med svetovno vojno ga je ponovno obiskal na fronti in ga posestil tudi večkrat še po vojni.

macije. Spomenico mirovni konferenci je po trditvi Benedettija podpisalo 9000 splitskih Italijanov, dočim je Fabbrovich v svoji knjigi »La Dalmazia d'oggi« cenil to število na 6000, Dudan na 8000, v resnici pa jih ni bilo niti 1000. Seveda so mu glavni strateški momenti: 600 dalmatinskih otokov je istotoliko pomorskih baz proti Italiji, je 600 nepremagljivih dreadnoughtov. Za osiguranje obrane Italije je potrebna Dalmacija. »Vključ vsem pogodbam se mora na Jadranu najti široko polje za italijansko ekspanzijo.« Tudi, da odstrani nevarnost nemške konkurence v Sredozemskem morju, mora Italija dobiti popoln dominij na Jadranu. Da pritegne Sarajevo v ekonomsko zono

Reke, je pri takšnem znanstveniku le še malo čudno. Naravno pozdravlja tudi »madžarske prijatelje« in objavlja zemljevid »okrnjene Madžarske«.

Tako Benedetti! Drugi podoben »znanstvenik«, tržaški novinar Livio Ragusin Right je izdal knjigo »Interessi e problemi adriatici«. So to večinoma članki iz raznih italijanskih listov. Govori predvsem o ekonomskih vprašanjih Trsta in o njegovi ulogi kot pomorskega centra na Jadranu. Govori tudi o Reki ter o ekonomskih odnosih med Italijo in Jugoslavijo. Je bolj miren in stvaren. Izražaja bojazen za Reko, ako bi n. pr. Zagreb usmeril svoj promet na Split. Seveda se mu zdaj najpametneje, ako bi Jugoslavija

ne forsirala svoje trgovske mornarice, ampak bi se naj posluževala italijanske. Čudimo se, da je isti g. Ragusin, ki je to knjigo napisal še precej dostojno in trezno, dasi seveda z mnogimi stvarnimi zmotami, napisal nedavno v tržaški reviji »Italia« vrsto člankov, v katerih enostavno negira eksistenco Slovanov v Italiji.

Vse to skupaj pa dokazuje, kako neresnimi argumenti skušajo Italijani izkonstruirati italijanstvo Dalmacije in iz tega svoje »prirodno pravo« do nje. Te geografske, etnografske in historične falzifikate predstavljajo svetu kot — jadranski problem, da zakrijejo pravo ime: požrešnost, polilen po tujem blagu!

Draginja na mariborskem trgu

DOMAČI PRIDELKI IN OKOLICA. — TRŽNE IN DRUGE CENE PRI NAS IN DRUGOD. — MARIBOR NAJDRAJŠE MESTO V JUGOSLAVIJI.

Maribor leži sredi rodovitne pokrajine, oblagodarjene z vsemi poljskimi pridelki, z dobro povrtnino in žlahtnim sadjem. Na desni Dravsko polje, na levi Slovenske gorice in okrog in okrog mesta vrtovi. Ta okolica pridelava vse, kar konsumira mesto in naš trg je tako bogato založen, kakor malokateri drugi v takem mestu kakor je Maribor. Naravno bi torej bilo, da bi bile cene na tem trgu primerne, ali vsaj nižje kakor so n. pr. v večjih mestih Zagrebu, Beogradu in Ljubljani. Zagrebške prodajalke hodijo na trg od daleč, vozijo se z vlaki iz Zagorja, s Posavja in od Samobora; Beograd pa dobiva večino svoje povrtnine preko Save iz Srema in preko Dunava iz Banata. Stroški so v obliki krajih torej neprimerno večji kakor pri nas, cene pa so obratno neprimerno nižje kakor v Mariboru.

Da pa bo razvidno, v kakšnem nesorazmerju so cene na našem mariborskem trgu z onimi v Beogradu, naj navedemo samo nekaj primerov. Kolerabe so bile v Mariboru sprva po 2 Din, 1.50 Din in 1 Din ena in so zdaj po 0.50 Din. V Beogradu so bile prve po 1 Din, zdaj pa so po 4—5 za 1 Din. Prve karfijole v Mariboru po 6—8 Din ena, zdaj po 3—4—5 Din; v Beogradu prve po 5 Din, zdaj so po 1—2—3 Din. Šparglji so bili v Mariboru povprečno po 0.25 Din eden, v Beogradu po 0.10—0.20 Din. Prve črešnje pri nas po 8 za 1 Din (kupčki), zdaj so po 4—5 Din liter ali povprečno 8—10 Din kg, v Beogradu pa so po 3—5—8 Din kg. Malo višje od beograjskih so cene na zagrebškem trgu, vendar pa nikakor ne dosegajo mariborskih, ki so celo višje kakor ljubljanske in tržaške, da o cenah v Splitu niti ne govorimo.

Isto kakor za cene povrtnine in sadja velja pa tudi za meso. Meso je danes v Mariboru: goveje 20 Din kg., telečje 30—35 Din, pljučna pečenka 40 Din, svinjina

(pri špeharjih) 20—25 Din, slanina (pri špeharjih) 22—25 Din, mast (v trgovinah na drobno) 30—32 Din. V Beogradu so te cene za 25% do 50% nižje! Mariborske mesne cene konkurirajo torej s cenami v Italiji, kjer je meso v vsej Evropi najdražje. V severni Italiji stane goveje meso na deželi kg 6—7 lir, v mestih 8—9 lir, preračunano v dinarje torej povprečno 18—21 in 24—27 Din. Upoštevati pa je treba, da je to meso uvoženo živine!

Iz navedenih primerov je torej razvidno, da je mariborski trg v vsej Jugoslaviji najdražji! Če pa prištejemo k tržnim cenam še cene vina, ki so v Mariboru za 25 do 75% višje kakor v ostalih delih države in razne druge istotake pretirane cene, lahko konstatiramo, da je Maribor sploh najdražje mesto. Kaj je temu vzrok? V prvi vrsti to, da se za uravnoteženje tržnih cen pri nas nihče ne briga in da se v desetih letih slovenskega Maribora še nihče ni zavzel za to, da bi se prepovedalo prodajanje po kupčkih, litrih in mericah, ki se ne dajo kontrolirati in ki so glavni vzrok naše neznosne druginje. Da se pa to poprej ni storilo, je bila v prvi vrsti kriva strankarska demagogija, ki je zaradi strankarskih interesov ščitila okoliške producente in prodajalce na škodo meščanstva. Danes pa, ko ti obziri ne morejo več biti merodajni, bi bila prva dolžnost s kraljevim dekretom imenovane občinske uprave, da napravi enkrat za vselej red na našem trgu! Prodajanje po kupčkih in mericah naj se odpravi in naj se uvede zakonita mera kilogram. Mimo tega pa naj se od časa do časa prekontrolirajo in maksimirajo tudi cene in naj se temeljito zatre špekulativno gotovih prekupčevalcev in sličnih elementov. Maribor je treba na vsak način rešiti žalostne slave, da je najdražje mesto v Jugoslaviji!

Grozen zločin blazneža v bolnici

Neznan blaznež — ubil bolnika.

Našim čitateljem je gotovo še v živem spominu, da je policija pred tedni aretirala moža, čegar identitete niso mogli niti do danes dognati. Ker je kazal očitne znake slaboumnosti, so ga odpemili na opazovalnico v bolnico.

Sinoči okrog polnoči pa je ta neznan blaznež nenadoma navalil na svojega tovariša Ludvika Zagažena, 27 letnega posestniškega sina iz Braslovca v Savinjski dolini, ki se je nahajal v isti bolniški sobi. S pokrovom nočne posode je blaznež s tako silo udaril svojo žrtev po glavi, da mu je počila lobanja. Nesrečnež je kmalu nato izdihnil in so ga prepeljali

potem v mrtvašnico splošne bolnice. — Davi se je vršila v bolnici policijsko-sodna komisija, ki je o nenavadnem dogodku napravila zapisnik. — Kakor smo zvedeli, so nameravali neznanega blazneža oddati v umobolnico na Studencu pri Ljubljani, a ker ni bilo tam razpoložljivih prostih mest, so ga začasno obdržali v Mariboru in vtaknili v prisilni jopič.

Tudi umorjeni Ludvik Zagažen je bil na opazovanju radi duševnih motenj in zato je prišel v isto sobo, kakor nezvestni morilec.

Mariborski in dnevi drobiž

Kraljev izlet po slovenskem ozemlju.

Na povratku iz Dalmacije, kjer je bil naš vladar povsod sprejet z viharim navdušenjem, je napravil kralj Aleksander včeraj avtomobilni izlet po slovenskem ozemlju. Iz Karlovca se je odpeljal v spremstvu dvornega maršala Dimitrijeviča preko Krškega in Brežic do Zidanega mosta, od tam pa preko Laškega v Celje, po Savinjski dolini do Vranskega, čez Trojane, Motnik in Špitalič v Kamnik, od tam pa preko Kranja na Bled, kamor je prispel ob 7. zvečer.

Odvetniki ali oblastni komisariji?

Po razpisu notranjega ministrstva je služba oblastnih komisarjev nezdružljiva z odvetniškim poklicem in je bilo zato oblastnim komisarjem, ki so odvetniki, dano na prosto, da zapro svoje odvetniške pisarne ali pa odstopijo kot oblastni komisariji. Na ugovor oblastnega komisarja v Mariboru, dr. Leskovarja in ljubljanskega oblastnega komisarja dr. Natlačena, ki sta obenem odvetnika, je notranje ministrstvo odredilo, da se je treba strogo ravnati po predpisu. Kompetentni veliki župani imajo nalog, da razrešijo oba oblastna komisarja, ako bi se odloči-

la za izvrševanje odvetniškega poklica. Tako v Ljubljani kakor tudi v Mariboru je zato že v kratkem pričakovati tozadevne odločitve.

Novi inženjerji kemije.

Diplomski izpit na kemičnem oddelku tehniške fakultete v Ljubljani so napravili in postali s tem inženjerji kemije sledeči gg.: Bogomir Pirkmaier iz Frama, sin bivšega mariborskega velikega župana; Janko Petriček iz Žalca in Martin Večerjevič iz Osluševcev. Čestitamo!

Šolstvo v Medmurju podrejeno Mariboru. Ministrstvo prosvete je ukinilo prosvetni oddelek v Čakovcu in je odslej vse šolstvo v Medmurju podrejeno prosvetnemu inspektoratu v Mariboru.

Angleški arheologi v Ptuj in Rogaški Slatini.

Kakor znano, je prispela v našo državo večja skupina članov londonskega arheološkega društva. Sedaj so gostje hrv. arheološkega društva v Zagrebu ter so si ogledali že vse važnejše kulturne ustanove. Včeraj pa so se z avtomobili peljali mimo Lepoglave in dvorca Trakošćana v

Ptuj, kjer jim je bil prirejen prisrčen sprejem. Ogledali so si muzej in okolico, zlasti vse važnejše historične spomenike in arheološke izkopine (mitreje) itd. Popoldne ob 4. uri so se preko Rog. Slatine vrnili v Zagreb. V Rog. Slatini so nekaj časa ostali in zdraviliščna uprava jim je v zdraviliščnem paviljonu priredila zakusko.

Zagreb in Rogaška Slatina.

Živahnost prometa med Zagrebom in Rog. Slatino v letošnji sezoni dokazuje dejstvo, da bo te dni uvedena iz Zagreba v Rog. Slatino in nazaj že tretja avtobusna linija.

Čudno hladna jutra

nas sedaj obiskujejo kakor da je poletje že vzelo »to žalostno slovo«, kakor pravi pesem. Nenavaden hlad prihaja po muenju vremenoslovcev iz Nemčije, kjer je temperatura zadnje dni silno padla. — Nestalno julijsko vreme, ki naliči skoraj aprilskemu, ima usoden vpliv na naše vinograde; kajti nepričakovano perijodično deževje preprečuje normalno in predpisano škropljenje vinske trte, kar je za razvoj pogubne peronosporne silno ugodno. Kakor nam pripovedujejo vinogradniki, bo še to malo potrpežljivih trt, kolikor jih je ostalo od zadnjih vremenskih norij in mraza — zapadlo svoji usodi. Edino zločesta šmarnica, ki je itak na vinogradniškem »indeksu«, kljubuje muham sedanjega vremena, dočim je takozvani pošcip, prevladujoča trtna vrsta naših Slovenskih gor, obsojena na bridko preskušnjo.

V nedeljo 14. julija v Marenberg.

V nedeljo, dne 14. julija, se bo vršila proslava desetletnice osvoboditve Dravske doline v Marenbergu s sledečim sporedom: 1. Ob 7. zjutraj sprejem gostov na kolodvoru v Vuhredu. 2. Ob 8.30 dop. odkritje nagrobnega spomenika dne 8. maja leta 1919 v osvobodilnih bojih pri Marenbergu padlemu junaku Matiji Gladu, naredniku slov. planinskega polka. 3. Ob pol desetih slovesna sv. maša na cerkvenem trgu v Marenbergu, ki jo bo daroval g. prošt Serajnik iz Dravograda. 4. Odkritje spominskih plošč v svetovni vojni in v osvobodilnih bojih padlim vojakom pri vhodu v farno cerkev v Marenbergu. 5. Govori na cerkvenem trgu. 6. Povorka po trgu. 7. Ob 15. uri velika narodna veselica na šolskem vrtu s koncertom raznih pevskih in godbenih društev in raznimi zabavami. Prosimo, da se slavnosti udeležite v čim večjem številu, da utrdimo tukaj ob državni meji narodno in državno misel, ter se oddolžimo vsaj nekoliko za našo svobodo padlim žrtvam. Narod, ki ne zna ceniti svojih junakov, jih ni bil vreden! — Pripravljajni odbor.

Razstava »Ljubljana v jeseni«.

Velesejnska uprava priredi s sodelovanjem državnega osrednjega zavoda za ženske domače obrti zanimivo razstavo domačih obrtov, ki bo obsegala: čipkarstvo, slavninarstvo, suho robo, lončarstvo, platnarstvo, volnene ročne pletenine in pletarstvo. Vabijo se vsi, ki se bavijo z naštetimi panogami domačih obrti, da sporočijo odseku za domačo obrt pri uradu ljubljanskega velesejja, koliko prostora potrebujejo in pod kakšnimi pogoji hočejo sodelovati.

Štiri češkoslovaške ekskurzije

bodo, kakor javlja naš oficijelni turistični urad v Pragi, tekom meseca avgusta posebile naše kraje: ekskurzija mineraloškega instituta Karlove univerze v Pragi, ekskurzija slušateljev nemške univerze v Pragi, ekskurzija praškega kluba turistov in ekskurzija češkoslovaških skavtov.

Kozamurnik inficira...

Na cesti med Kamnico in Bresternico se večkrat odigra pristna »kozamurščina«. Včeraj sta trčila dva moška, ki sta se vozila na motornem kolesu. Učinek karambola je bil tragičen: Oba sta se prevrgla in čim sta pobrala kosti svojega rojstva, sta skočila drug v drugega in se začela obdelavati z rokami. Da ni prihupal iz bresterniške strani neki osebn avto, bi razjarjena kolesarja še nadaljevala medsebojni obračun. Tako pa sta, da se izogneta eventualnemu srečanju s kolesi avtomobila, pobrala vsak svoje lolo in nadaljevala svojo pot.

Suša na policiji.

Od včeraj na danes so aretirali dve ženski radi suma tatvine in »nega moškega radi suma poneverbe. — Poleg teh aretacij je bilo vloženo le 10 prijav vsakdanjega značaja.

Na naslov železniške direkcije v Ljubljani.

Iz vrst železniških vpokojencev nam sporočajo: Kakor nam je znano, so beograjska, zagrebška in vse druge železniške direkcije razun ljubljanske izplačale vpokojencem svojega področja tudi razlike na račun 20% prometnih doklad in stanarine. Dočim so aktivni uslužbenci te razlike že prejeli, vpokojenci zamažajo nanje, vsled česar prosijo direkcijo državnih železnic v Ljubljani za pojasnilo, zakaj so te razlike izostale in če prizadeži sploh smejo računati nanje.

Male nezgode.

26letni Matija Rižnar iz Razvanja je padel s 5 metrov visoke česnje. Sreča v nesreči pa je bila, da je ostal nepoškodovan in se je pri padcu samo piceje prestrašil. — Z razbeljeno mastjo se je opekla na levi nogi kuharica Uršu'a Rognce. — V prste leve roke se je vsekala 13letni Alojzija Neubauer.

K registru grehov vlomilca Jakoba Kremeta

doznavamo še sledeče: Doza za puder z monogramom »E. K.« izvira iz vloma pri viničarji posestnice Elizabete Kiharjeve. Tudi naša domneva, da je aretacija Kremeta pokazala smer za skrivnostnimi vlomilci v Lajterspergu, je bila pravilna, kajti poleg že opisanih vlovov ima Jakob Kremeť na vesti tudi vlom pri stariarju Taichmeisteru. Čeprav aretiraneč po svoji stari navadi vse odločno tajni in celo zanika delo, kjer je bil in flagrantni zasačen, so mu s pomočjo daktiloskopije dokazali 7 vlovov. Tudi čokoladni avtomat trdke »Drava« — strokovnjaško s sekiro razbit, je njegov greh. Darles je tudi ta corpus delicti prišel v roke policije. Preiskava se še nadaljuje in je verjetno, da bo z aretacijo tega zrelega tiča pojasnjena cela serija dosedaj v meglo tajnstvenosti zaviti vlovov.

Karambol vprežnega voza z osebnim avtom.

Na Koroški cesti med Kamnico in Bresternico (med km 10 in 11) se je dogodil te dni karambol, ki bo imel še sodne posledice. Posestnik Marko Lah iz Melja je poslal svojega sina Alfreda z lahkim, eno vprežnim vozičkom iz Mariboru v Bresternico. Nasproti je privozil osebni avto tvornice Zlatorog, ki ga je vodil neki nemški kemik. Avto se je zaletel v Lahovega konja, ga pritisnil ob orehovo drevo ter mu zlomil zadnjo desno nogo, dočim je Alfred Lah odletel v cestni jarek, a se je k sreči le lahko poškodoval pod levim kolonom. Težko ranjenega konja so morali seveda takoj ubiti in ima lastnik več tisoč dinarjev škode. Ker se povzročitelj nesreče menda brani plačati škodo, pride vsa stvar še pred sodišče.

Olepševalno društvo v Slov. Bistrici

je priredilo 29. junija cvetlični dan, na katerem je sodelovala mladina obojega spola. Dosežen je bil nepričakovano ugoden uspeh. Društvo se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem zbiralcem in darovalcem.

Telesna poškodba.

Pri parni žagi trdke Domicelj zaposleni 53 letni žagar Franc Fluher je prišel pri delu v konflikt s komaj 18-letnim tovarišem Fr. Malekom, kateri ga je udaril s kolom tako močno po glavi, da je starec omedlel. Storilec pa zanika svoje dejanje in se izgovarja na naključje.

Prost. gasilno društvo v Pekrah

priredi dne 28. julija veliko dobrodelno tombolo. Odjemalci tombolskih kart naj si jih še zdaj hitro oskrbijo, ker bodo kmalu razprodane. Dobitki so jako lepi. Prvi dobitek: šivalni stroj Singer; II. možko kolo novo; III. sod vina, pristnega Pekrčana; IV. 4 m³ bukovih drv; V. železna peč na žaganje ter 350 drugih lepih dobitkov. Cena tablici je samo 3 Din.

Pri slabosti

je naravna »Franc Jožefova« grenčica prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav mlo učinkujoč način »Franc Jožef-ove« vode, ki je zlasti prikladen za nežno rast ženskega telesa. Dobl se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

122 letališč

imajo danes Zedinjene države. Tekom minolih 14 dni je 94 mest prijavilo, da so si uredila lastna letališča in se je na ta način dvignilo število letališč na 122.

Najbogatejši ljudje Nemčije

NAJPREMOŽNEJŠI JE ŠE VEDNO BIVŠI CESAR VILJEM, ZA NJIM PA VELEINDUSTRIJALEC THYSEN.

Število milijonarjev v Nemčiji je po zadnjih statističnih podatkih po vojni silno padlo. Premoženja, ki bi odgovarjala vsaj približno ameriškanskim ogromnim premoženjem, pa sploh več ne prihajajo v poštev. V Nemčiji ni več milijarderjev in tudi število za evropske pojme zelo bogatih ljudi je razmeroma majhno.

Najbogatejši človek Nemčije je še vedno bivši nemški cesar Viljem II. Vladni svetnik Rudolf Martin, ki je že pred vojno izdal izvestje milijonarjev, ceni njegovo premoženje na 500 milijonov zlatih mark. To bo sicer menda nekoliko previsoko taksirano, kljub temu pa gotovo ni pretirano, ako se ceni Viljemovo premoženje na 300 milijonov mark.

Na podlagi s Prusijo sklenjene poravnave je dobila bivša nemška vladarska hiša 42 milijonov za gozdove, 9 milijonov za zemljišča, 81 milijonov za gradove in vrtove, 10 milijonov za pohištvo in razno orodje, 5 milijonov za umetnine, 2 milijona za rodbinske dragocenosti in vrh tega 30 milijonov mark cdškodnine za neizročena posestva. Razen teh posestev, ki se cenijo skupno na 180 milijonov, pa ima bivši nemški cesar še drugo premoženje, tako da cenitev celotnega premoženja na 300 milijonov gotovo ni previsoka. Tako velikega premoženja niti od daleč ne doseže nikdo v Nemčiji.

Najbogatejši možje Nemčije so vsakakor v težki industriji, kakor je to tudi v Ameriki. Za nemškim cesarjem najbogatejši človek v Nemčiji je veleindustrialec Thyssen, čegar premoženje se ceni na 50 milijonov zlatih mark, letni čisti dobiček pa 3 milijone. Odkar je propadel

Stinnesov koncern, Thyssen sploh nima več v težki industriji nobenih resnih konkurentov. V nemški premogovni industriji so trije bogataši, katerih imena pa so v javnosti le malo znana. So to bratje Ernest, Karel in Pavel Petschek, ki imajo na Češkem velike premogovnike. Vsi trije stanujejo v Berlinu in imajo tudi v Nemčiji ogromna posestva. Njih premoženje se ceni na 50 milijonov mark. Bratje Petschek so sicer češke narodnosti.

Med zelo bogate industrijalce spada nedvomno tudi dr. Karel Bosch, glavni ravnatelj nemške kemične industrije, ki ima letno nad dva milijona dolarja dohodkov. V elektro-industriji pa je na prvem mestu vsekakor Karel Siemens, čegar premoženje cenijo na 20 milijonov mark.

Nenavadno velika premoženja tiče dalje v pivovarniški industriji. Generalnega ravnatelja Schultheissovih pivovarn dr. Sobernheina cenijo na 10—12 milijonov zlatih mark.

Posebno skupino bogatašev tvorijo finančniki in bankirji, čeprav ne spadajo med najbogatejše. Na čelu sta Franc Mendelsohn in Jakob Goldschmidt, katerih vsak ima najmanj 40 milijonov premoženja. Nato sledi Karel Fürstenberg, lastnik berlinske trgovske družbe, bankirja Hordy in Andrea, ki imata do 20 milijonov, baron Oppenheim pa 10 milijonov zlatih mark.

Najmlajšo skupino bogatašev tvorijo trgovci, predvsem bratje Jusig, Viljem in Franc Wertheim ter brata Jurij in Martin Tietz. Ti siromaki imajo vsak najmanj po 10 milijonov.

Kralji Fuad, dvorec Muskau in zagonetna abesinska princesa

ZAKAJ JE EGIPTSKI KRALJ FUAD NA SVOJEM POTOVANJU IZ NEMČIJE V PRAGO OBISKAL DVOREC MUSKAU V LUŽICI?

Na svojem potovanju skozi Evropo je egiptski kralj Fuad I. te dni na potu iz Nemčije v Prago obiskal tudi dvorec Muskau v Lužici. Dvorec leži v nepopisno lepi pokrajini, vendar daleč stran od prometa, in javnost se je čudila interesu kralja Fuada za ta dvorec. Izvedelo pa se je, da se je Fuad že med odhodom iz Egipta zanimal za kraj Muskau v Lužici in za tamošnji grofovski dvorec in iskal informacij pri nemškem poslaniku v Kairu. Seveda so takoj nastale važne legende in sta v ospredju sedaj dve verziji:

Na zapuščenem pokopališču v Muskau je čuden grob, ki ga krije priprosta kamnita plošča, vsa ovita v bršljan in cvetje. Napisa ni razun ene edine besede: Mahbuba. Malokdo pa danes že ve, da se je tako imenovala ljubljenska knežica Hermana von Pückler-Muskau, ki je bil rojen 1785 in je umrl začelkom 80-ih let minulega stoletja na nekem dvorcu pri Kottbusu. V nemški literaturi je bil takrat znan pod imenom Semilassa. Zapustil je nekaj del trajne vrednosti (»Briefe einer Verstorbenen«, nekaj potopisov itd.). Proslavil pa se je tudi s svojim znamenitim parkom v Muskau, ki spada med najlepše parke sveta. Goethe ga je visoko čislal, Heine mu je posvetil eno izmed svojih knjig.

Ta knez Herman je mnogo potoval. Z nekega potovanja l. 1840 je pripeljal s seboj lepo Arabkinjo, ki jo je kupil na trgu sužnjev v Kairu. Zvala se je Ajjame, on pa jo je klical Mahbuba. Zdi se, da je bil to velik dogodek v njegovem življenju. Nikdar ni pozabil te žene, nekoč sužnje, ki mu je postala pravcata družica, na žalost le za kratko dobo. V svoji knjigi »Carstvo Muhameda Alija« opisuje Pückler-Muskau svoje prvo srečanje z Mahbubo takole: Bilo nas je petero, ki smo se divili temu dovršenemu telesu, pravilnemu licu, divni polti... To telo! Odkod imajo ta dekleta, ki ne vedo, kaj je rokavica ali čevelj, svojo divno polt? Nobena žena na svetu se ne more postaviti z lepšimi in močnejšimi zobmi. Kakor mali biseri!

To dekle je kupil Pückler-Muskau, in kmalu se je globoko zaljubil v njo. Obil-

no mu je vračala simpatije in ni tajila, da je hvaležna in da ljubi svojega gospodarja. Ko je knez ležal težko bolan na koleri na neki ladji na Dunavu, ga je zvesto negovala. Ko so prišli na Dunaj, jo je Pückler upeljal celo na dvor in jo predstavil kot abesinsko princeso. (Morda je to tudi bila?) Vse se je moralo čuditi njeni eksotični lepoti, in knez je bil najsrečnejši človek na svetu. Žal je bila sreča kratka. Severna klima ni prijala solnčnemu cvetu iz juga in po kratkem bivanju v Nemčiji je Mahbuba umrla na dvorcu Muskau, kjer je pokopana. Knez pa je že poprej pobegnil v Berlin, ker ni mogel gledati njenega umiranja.

Celo svoje življenje je na tihem plakal za lepo sužnjo.

Skrivnost lepe Ajjame še do danes ni rešena. Nekateri trde celo, da je bila članica knežje rodbine, kateri pripada današnji kralj Egipta, Fuad I., ki je po njihovem mnenju šel v Muskau, da pomoli na njenem grobu.

So pa zopet skeptiki, ki dvomijo o tej romantični zgodbi, v kolikor se nanaša na kralja Fuada. Ti pravijo, da je Fuad kot naobrazen človek gotovo čital Pücklerjeve spise, v katerih opisuje Egipt in tamošnje prilike v prvi polovici 19. stoletja. Tudi je dvorec Muskau da nes last grofa Armin-Muskau, ki je nemški poslanik v Kairu. Dvorec je nabit raznih umetnin kakor malokateri kraljevski dvorec v Evropi, in je naravno, da je kralj Fuad želel videti to čudo, o katerem je toliko čital in slišal. Med najlepšimi umetninami dvorca je divna ženska glava iz bronce, posmrtna maska lepe Mahbube.

Golob kot prekooceanski letač.

V neki vasi v severni Franciji je izpuštil lani neki kmet goloba-pismoša, ki je imel na nogi prstan. Od tedaj se golob ni več vrnil. Kmet je že mislil, da je goloba dohitela nesreča, ko je te dni nepričakovano čital v listih, da so v Ontariu v Kanadi našli njegovega goloba, tario v Kanadi našli njegovega goloba, je torej izvršil polet čez Atlantsko morje.

Memoari kneza Ruprehta bavarskega

Princ Ruprecht bavarski je izdal sedaj že tretji zvezek svojih vojnih spominov. Med drugim opisuje v tem zvezku tudi dogodek od 4. oktobra 1918, ko ga je baddenski kancelar nagovoril, naj nasvetuje cesarju Viljemu, da se odpove prestola. Princ Ruprecht pravi med drugim: »Cesar je prišel danes (4. okt. 1918), da pregleda čete četrte armade. Bil je silno razburjen in je izjavil, da bi moral izvršiti nalogo, ki si je ni sam izbral, temveč mu jo je naprtila usoda. Pripomnil je dalje, da noben nemški princ ne bo mogel več ostati na prestolu, ako ne zmaga Nemčija, ki jo bo potem zadela neizbežna usoda.« — Princ Ruprecht se obrača dalje v svoji knjigi proti političnemu vplivu veleindustrije in pravi: »V Nemčiji vlada sedaj pravzaprav veleindustrija. Že zadnja leta pred vojno je bila nemška zunanja politika pod vplivom nemške industrije, ker se niso več upoštevali interesi države, temveč samo interesi veleindustrije. To najbolj dokazuje tudi slučaj Maroka.«

Prazgodovinska naselbina na Danskem

Pri izkopinah v Lundwy Mooru na Seelandu, največjemu in najvažnejšemu otoku kraljevine Danske, je odkril danski arheolog Walther prazgodovinsko naselbino, ki izvira iz dobe 8000—10.000 let pred Kristom. Med drugim so našli velike množine kosti različnih sesavcev in ptic, dalje ribje okostje, iz jelenovih rogov napravljene sekire, nože iz kosti, sekire, meče, sulice in loke iz kamna. Naselbina leži v mali dolinici ob prazgodovinskem jezeru, ki izvira še iz dobe, ko je bil otok Seeland še v zvezi z južno Švedsko in Nemčijo potom kopne zemlje.

Nova ekspedicija na Himalajo

Sekcija avstrijskega in nemškega Alpenvereina ter akademsko alpinistično društvo v Münchenu so opremile veliko ekspedicijo, ki se je koncem junija vkrcala na parnik za Indijo. Sredi t. m. pri spe ekspedicija v Colombo, odkoder bo krenila preko Kalkute v Dar-Džiling. Tam začne prodirati v področje Himalaje. Meseca avgusta bodo prvi poskusni izleti, da se prouči možnost vzpona in da se pripravijo pomožni tabori na posameznih važnejših točkah. Koncem avgusta in v prvi polovici septembra bodo turisti skušali izvršiti svojo nalogo in osvojiti vrhunce Himalaje. Nemški listi izražajo nado na uspeh ekspedicije.

Ekspedicija na Severni tečaj

Znani ruski letalec Čuhnovski, ki je svoječasno s tolikim uspehom sodeloval pri iskanju ponesrečencev Nobileve ekspedicije in kateremu se je posrečilo najti t. zv. Malmgreenovo skupino, namerava izvršiti sedaj s lomilcem ledu »Krasinom« ekspedicijo na Severni tečaj. »Krasin« bo odplul 9. septembra iz Leningrada v Tromsø, Čuhnovski pa bo poletel najprej iz Leningrada do Novaje zemlje, od tam pa bo startal za Severni tečaj. Ekspedicijo bo vodil profesor Jevgenov.

Nov tip tanka

Pri vojaških manevrih v newyorški luki so nedavno kazali tank, ki je imel brzino 80 kilomerov na uro. Sedaj pa delajo že poskuse s tankom, ki ga je konstruiral vojaški inženjer Christée in doseže na ravnem terenu hitrost 100 kilometrov, na težkem hribovitem terenu pa 68 km na uro. Enake poskuse s istimi tanki so izvršili tudi v bližini trdnjave Meave v državi Virginiji, ki so se sijajno obnesli. Inž. Christée upa, da se mu bo tanke posrečilo še izpopolniti, tako da bodo dosegli hitrost 145, cziroma 90 kilometrov na uro.

Evropski kmetjski kongres

se bo vršil meseca januarja 1930. Tako so sklenili zastopniki kmetijskih organizacij iz vseh delov Evrope nedavno v Berlinu. Ne bo samo kongres voditeljev, ampak bodo zastopani tudi kmetje sami delajo.

Sport

Službeno iz MO.

V nedeljo ob 9. dop. se bo vršila mladinska tekma za pokal »Ilirije« med »Mariborom« in »Železničarji«. Igrišče SK Maribora. Službujoči odbornik gosp. Iljovar. Popoldne ob 17. bo tekma za Ilgerjev pokal med »Železničarji« in »Svobodo«. Igrišče SK Železničarja. Službujoči odbornik g. Kemeny. — Tajnik.

Nogomet v nedeljo.

Naš prvak SK Maribor se pogaja za prihodnjo nedeljo z graškimi klubi »Sturmom«, GAK in »Kastner & Öhlerjem« ter z Varaždinskimi SK. Kako bodo pogajanja uspela, še ni znano, gotovo pa »Maribor« ne bo pustil nedelje neizrabljene ter bo gostoval na tujih tleh. SK Rapid pavzira že drugo nedeljo. SK Železničar in SK Svoboda bosta odigrala prvo kolo za Ilgerjev pokal. Izid tekme je nedvomljivo.

Radi prevelike razlike med obema moštvoma ne obeta biti tekma baš zanimiva. Mnogo napetjša bo borba med mladina »Železničarja« in »Maribora« za pokal »Ilirije«. Mariborski klubi polagajo največjo pažnjo na vzgojo svojih mladlin. Prednjačita v tem pogledu SK Železničar in SK Maribor. Tekme med njunima mladina nudi gledalcu vsikdar krasen sport, na momente mnogo lepšega od onega prvih moštev. Ideja »Ilirije« je hvalevredna, ker se z razpisom pokala dviga med mladino sportni interes ter obenem kvaliteta poedinih moštev. Letos imajo mariborska mladinska moštva precej ugodne šanse, da si pribore ta dragocen pokal. Nedeljska tekma bo skoro gotovo odločila finalista z ljubljanskim prvakom. Ljubiteljem lepega nogometa toplo priporočamo poset tekme.

Iz dekleta v fanta

»Neue Freie Presse« poroča iz Budimpešte o čudoviti pretvorbi dekleta v fanta. Pred nekaj dnevi je prišla žena uradnika A. G. s svojim 18letnim dekletom k mestnemu fiziku ter ga prosila, naj ugotovi, da se je njena 18letna hčerka Ilonka pretvorila v fanta. Prosila je za zdravniški izkaz, da se lahko njena hčerka prekrsti v Stefana. Višji mestni fizik je ob navzočnosti mnogih zdravnikov natančno preiskal slučaj ter dal nato izpričevalo. Novopečeni Stefan je izjavil, da se hoče izučiti za šoferja in da bo zaprosil za roko mladostne prijateljice Mieke B.

Letalo za 100 potnikov

Po poročilih iz Friedrichshafena so dovršili v Dornierovih tvornicah orjaško letalo, ki je bilo v delu že celi dve leti. Aeroplan bo imel 12 motorjev za 6000 konjskih sil in bo mogel preleteti povprečno 200 kilometrov na uro, v slučaju potrebe pa bo lahko povišal hitrost tudi na 250 kilometrov. Aeroplan je urejen za 100 potnikov in 1000 kg prtljage. Z razpetimi krili meri 48 m, dolg je 40 m, visok pa 10 metrov.

Največji čeki

O priliki izmenjave listin o ratifikaciji pogodbe med Vatikanom in italijansko državo, je izročil italijanski finančni minister vatikanskemu državnemu tajniku, kardinalu Gaspariju ček za 750 milijonov lir. — Se vrednejši je bil ček, ki ga je Angleška banka svoječasno na račun Kitajske izročila japonski vladi in se je glasil na 11.003.857 funtov šterlingov. Ta znesek je bil prvi obrok odplačila kitajskega dolga l. 1895. — Ko pa je družba Beeres kupila Kimberley Central Company, je plačala ček, glaseč se celo na 5.338.650 funtov.

Smola.

Bolničarka: »Da, moj dragi, cel fe-den ste ležali v nezavesti in ohranili smo vam življenje le s šampanjcem in punčilo.« Bolnik: »Taka smola se pripeti res samo meni. Kakor nalašč, sem moral biti ravno takrat v nezavesti!«

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 143

»No torej, da ljubim ravno njo!« Skalabrino je vstal. Tako strašen je bil njegov blede obraz in njegove krvave oči, da je Sandrigo vztrepetal.

»Ti praviš, da ljubiš Bianco?«

»Na pomoč!« je zarjul Sandrigo namesto odgovora.

Obenem je besno prevrgel mizo, ki je stala pred njim. V tistem trenutku, ko je Skalabrino rohneč potegnil bodalo, je skočilo v sobo šest mož ter planilo nad Skalabrino.

Ta je odskočil, da bi se umaknil v kot.

Ko pa je stopil nazaj, mu je zmanjkalo tal pod nogami.

Njegove roke so se iztegnile ter se prijele za tla. Sandrigo je dvignil stol, na katerem je sedel. Stol je padel s treskom na Skalabrinovo glavo. Roke so izpustile oporo. Padel je. Bartolo je zaprl pokrov.

Skalabrino je padel v črno temo, omamljen od zadane udarca.

Njegova glava je udarila še ob eno izmed strmih stopnic, ki so vodile v globočino.

Obležal je v nezvesti.

Naenkrat pa ga je osvestil čuden hlad.

Misel na strašno nevarnost, v kateri se je nahajal, se je predstavila njegovemu duhu s čudovito in strašno točnostjo in jasnostjo. Vstal je, omahujoč v tisti omotici groze, ki popade tudi najmočnejšega spričo neizogibnega pogina.

In v njegovi razburjeni domišljiji se je obnovila povest, ki mu jo je pripovedoval Žaneto tam gori na solnični cesti, obnovila se s takšno zmagujočo intenzivnostjo, da se mu je zdelo, da vidi to cesto pred seboj, vso belo, z lahnimi oblaki prahu, s starimi stoletnimi cipresami, dvigajočimi se kakor važni možje, ki pozdravljajo drug drugega, in s širokimi travniki rodovitne ravnine... Zdelo se mu je, da sliši Žanetov glas, šaljav in drhteč obenem, kako mu popisuje zadnjo sobo, vrata v tleh in smrtonosno klet ter pravi nazadnje:

»Vidiš, da človek v tej kleti ne umrje od žeje...«

Vsa ta prikazen pa je minila naglo kakor blisk.

Okrog njega je bila črna tema.

Nekje nad svojo glavo je slišal zamolklo šumenje, mešajoče se z ostrim žvižganjem.

Obenem je začutil ob nogah mrzel hlad.

Izvil se mu je hripav krik obupa:

»Kanal!... Železna plošča!... Voda prihaja!...«

Zares je prihajala, počasi sicer... a prihajala je...

Šumenje je povzročila voda, ki je drla iz kanala v klet. In žvižganje je prihajalo od ozke luknje na stropu, ki je služila za odvajanje zraka.

Nekaj minut je bil Skalabrino ves poražen od tega, kar se je zgodilo. Napol nezavestno je poslušal plusketanje vode, ki mu je prinašala nelagodni pogin.

Že mu je segala do kolen.

Podobi Juane in Bianke sta se mu po vrsti zasvetili pred očmi; ihtenje je streslo njegove široke prsi.

»Umreti v trenutku, ko se mi je smehljala sreča!« je zamrmral v brezkončni žalosti.

Nato je stopila pred njegovo dušo podoba Rolando-va. Vzkliknil je:

»O moj gospodar, kje si!...«

Ustrašil se je svojega lastnega zamolklega glasu.

Spomnil se je Sandrigo... Sandrigo, ki mu je bil brutalno priznal svojo strast do Bianke.

In Bianka je bila v oblasti tega razbojnika!

Nekakšna besnost se ga je lotila. Tipaje je poiskal stopnice ter se vzel po njih navzgor. Glava mu je zadela ob zaprta vrata. Upri se je vanje s svojimi mogočnimi ramami, toda ni se mu posrečilo omajati krepkega zapaha. Dolgo časa se je mučil brez uspeha. In ko je spoznal svojo onemoglost, je sedel na vrhno stopnico, skril glavo v dlani in se je razjokal.

Voda pa je medtem neprestano naraščala.

Od časa do časa, v rednih presledkih je slišal Skalabrino zamolklo pljuske; bila je voda, ki je preplavila novo stopnico.

Ta strašna muka je trajala dve uri.

Skalabrino je začutil vodo, ki mu je dosegla noge. Ponovil se mu je tisti občutek prihajajočega hlada, ki ga je izkusel že prej, ob znožju stopnic.

Misel, da bo moral umreti tako počasi in čakati, dokler voda ne doseže njegovih prsi in nato njegovih ust, ga je navdajala z nepremagljivo grozo.

Zazdelo se mu je boljše, da pospeši neizogibni konec.

Njegova misel je še enkrat obudila in objela podobi Bianke in Rolanda; nato se je spustil v črno vodo.

Skalabrino je bil plavač prve vrste.

Jedva se je potopil v vodo, že se je vzdramil v njem življenski nagon, močnejši od obupa in groze. Potopivši

se izprva do tal, je krepko sunil s petami, pognal se na površino in začel plavati kroginkrog kleti, kakor da bi mu brezumna nada vendarle velevala iskati rešitve.

Kakšna nada je bila to? ... Nobena jasna in opredeljena misel je ni izražala. Nada je nekaj nejasnega in neprijetnega. Ona je v človeku tisti plamen, ki najzadnji ugasne. Tudi kadar se fizične sile že bore s smrtjo in je pogum že zdavnaj izginil, živi nada še svoje življenje.

Skalabrino je upal, ne da bi vedel, kaj.

Plaval je, težko sopeč z zmedeno glavo, ne misleč na nič drugega kakor na to, da se obdrži na površini vode. Obračal se je kroginkrog kleti in tipal po zidu; včasih se je prijel za kak rob in si odpočil.

Strašna trudnost se ga je polajšala. Upehane roke so mu že odrekale pokorščino. Vendar pa se je nehoti ogibal vrhnjih stopnic, kjer bi bil mogel nekoliko odpočiti. Počitek je pomenil smrt; in Skalabrino ni hotel umreti.

In naenkrat, ko je plaval spet okrog kleti, so se njegove roke prijele za gosto omrežje, ki je zapiralo nekakšno odprtino — okno, nahajajoče se pod površino vode.

Bila je odprtina, skozi katero je voda kanala udirala v klet!

Po kratki borbi, ki se je končala s Skalabrinovim padcem v klet, je Sandrigo odslovil vse svoje ljudi in obdržal pri sebi samo Bartola Enookega.

Hiša je bila zdaj prazna in zapuščena.

Razbojnika sta krepko pričvrstila pokrov odprtine.

»To je boljše od temnic v državni ječi,« je dejal Bartolo hudobno. »Od tod ni mogoče uiti!«

»Nič se ne gane!« je menil Sandrigo z zamolklim glasom.

Pokleknil je na tla in pritisnil uho k pokrovu.

Po kratkem molčanju je izpregovoril:

»Ničesar ne slišim!«

»Počakaj malo,« je odgovoril Bartolo, »pa boš slišal!«

Krčmar pri »Zlatem Sidru« je naglo odšel iz sobe. Sandrigo je ostal sam. Z vso svojo dolžino je legel na pokrov ter ga obtežil z vso svojo težo, kakor da bi hotel dokazati samemu sebi, da je resnica, da je njegov sovražnik res tu notri, da se tisti človek, ki mu je bil posvetil sovraštvo, ki ga leta niso izbrisala, nego samo okrepila, zares nahaja v tem strašnem grobu...

Soba, meblirana, snažna in lepa, električna luč, separiran vhod, odda se takoj uradniku ali oficirju, Stritarjeva ulica 5, I. 1641

Oddam takoj lepo sobo s prostim vhodom. Trg Svobode 3 II, levo, vrata 14. 1662

Kupim takoj rabljene police (stelaže) in pulte za trgovino. Prodajam 3 nove sode 490, 470 in 200 l. Naslov pove uprava lista. 1663

Led na drobno se oddaja dnevno od 6—8 ure. Volkmajerjeva ul. 5. 1446

Učence iz boljše družine, s 4 razr. sred. šole se takoj sprejme. Julio Meini, Maribor, Gosposka ul. 7. 1635

Sobo in črkoškanje izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Dajte avtomobile, motorje in kolesa strokovnjaku v popravilo. Vozili boste potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. Brata Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. 848

Gospodična, zmožna slovenščine in nemščine ter strojepisja, z lepo pisavo in dobra računarica se sprejme. Pismene ponudbe pod »Pisarna« na upravo »Večernika«. 1643

Močno podolgasto mizo in stroj za mlenje barve kupim. Gospojna ulica 2 I. desno. 1667

Praktikantinja za pisarno veletrgovine iščemo. Ponudbe na upravo lista pod »A. U. 1929« 1664

Iščemo neodvisno inteligentno žensko za posebno zaupno delo, tudi kratka odpotovanja potrebna. Ponudbe na upravo lista pod »F. K. L. 1929«. 1665

Izdelovatelj kočij in ličar išče učenca. Vprašati v Gosposki ulici št. 2 I. desno. 1663

Sprejem takoj na stanovanje in hrano eno ali dve osebi. (Separirana soba). Praprotnikova 202. 1666

Sandale vseh velikosti, šivane kakor tudi damske, moderne sandale najboljšje kupite ali naročite po meri v Mehanični delavnici čevljev in sandalov, Vrtna ul. 8, Maribor.

Škatlje v vsaki velikosti in kakovosti izdeluje najbolje, najhitreje in najceneje Foto-Kompanija, Maribor, Gregorčičeva ul. št. 12. 1086

Vzorna gospodinja

vkuhava samo z Rex-aparatom raznovrstno sadje, sočivje itd., ker le v Rex-steklenicah vkuhano sadje ohrani naravni okus. Edina zaloga v Mariboru

Ivan Kovačič

Koroška cesta 10 in Slovenska ulica 10. 1495

PRINCESKO

ZVEZDANKO

KIS ZA ULAGANJE

kumerc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd. Na drobno! dobite po zmernih cenah edino pri trvdki Na debelo!

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 9 tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov. 1501

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.

Vinotoč

Karl Soss Trubarjeva ulica 1 zopet odprt

»JDEAL« Tel. 480

Parna pralnica in kem. čistilnica

Centrala: Frankopanova 9 Podružnica: Vetrinjska 7 Pride in dostavi se na dom

Kralj Debeluh in sinko Debelinko

LEPA PRAVLJICA ZA MLADINO, KI JO DOBITE V UPRAVI »VEČERNIKA« MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Zahtevajte povsod »Večernik«!